

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt (L2)

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 6-7 december 2012 i Bryssel

Dagordningspunkt: 13

Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden

Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap

Dokument: 8160/11 JUSTCIV 64, 8163/11 JUSTCIV 65 samt det nu aktuella dokumentet med föreslagna riktlinjer, 16378/12 JUSTCIV 336

Tidigare dokument: Fakta-PM Justitiedepartementet 2010/11:FPM101 respektive 2010/11:FPM102, 2011-05-06

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information lämnades till Civilutskottet den 14 juni 2011

Tidigare behandlad i EU-nämnden: den 8 april 2011 inför RIF-rådet den 11-12 april 2011

Bakgrund

Förslagen innehåller internationellt privaträttsliga bestämmelser om makars respektive partners förmögenhetsförhållanden, dvs. i praktiken främst frågor om bodelning i samband med laglig separation eller dödsfall. Regleringen omfattar även den löpande förvaltningen av makars respektive registrerade partners egendom, så som bodelning under bestående äktenskap respektive partnerskap och upprättande av

äktenskapsförord eller motsvarande för registrerade partner. Det är fråga bl.a. om bestämmelser om vilken domstol som ska vara behörig att handlägga mål om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden och vilket lands lag som ska tillämpas samt om erkännande och verkställighet av avgöranden från andra medlemsstater.

Förslagen lades fram av kommissionen den 16 mars 2011. Det har hållits ett tiotal möten på rådsarbetsgruppsnivå och det är nu första gången som förslagen ska diskuteras på rådsnivå. Arbetet i rådsarbetsgruppen går långsamt framåt men det finns fortfarande frågor där medlemsstaternas uppfattningar tydligt skiljer sig åt. Det gäller särskilt frågor som rör registrerade partner och deras möjlighet att på samma sätt som makar välja vilken lag som ska vara tillämplig på deras förmögenhetsförhållanden och vilken domstol som ska vara behörig i dessa frågor.

Vid RIF-rådet ska det antas riktlinjer om domstols behörighet samt erkännande, verkställbarhet och verkställighet av avgöranden och offentliga handlingar. Riktlinjerna gäller i dessa delar förslaget till förordning om makars förmögenhetsförhållanden.

När det gäller förslaget till förordning om registrerade partners förmögenhetsförhållanden är de riktlinjer som föreslås RIF-rådet allmänt hållna med innebörd att diskussionerna måste fortsätta och att man i dessa diskussioner får överväga om de riktlinjer som föreslås för förordningen om makars förmögenhetsförhållanden bör gälla på motsvarande sätt för förordningen om registrerade partners förmögenhetsförhållanden.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslagen är artikel 81.3 i fördraget om EU:s funktionssätt, EUF-fördraget. Eftersom förslaget rör familjerätten beslutar rådet med enhällighet efter yttrande från Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Regeringens bedömning är att det finns ett verkligt stort praktiskt behov av gemensamma internationellt privaträttsliga regler i fråga om de förmögenhetsrättsliga verkningarna av äktenskap och partnerskap. Regler som för den enskilde medborgaren är av märkbar nytta. Regeringen välkomnar därför att förslagen till EU-instrument lagts fram.

Regeringen verkar för lösningar som motsvarar de behov som finns och som leder till att syftet med förslaget uppnås, dvs. att skapa en klar och tydlig EU-rättslig ram, som gör det möjligt att fastställa behörig domstol och tillämplig lag i mål om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden och att underlätta rörligheten för domar och handlingar mellan medlemsstaterna. Det är också viktigt att förslagen

inte leder till diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning. I förhandlingsarbetet bevakar regeringen också nordiska intressen.

Aktuell behandling vid rådet för inrikes och rättsliga frågor

Sverige välkomnar ordförandens arbete med ärendena, som innehåller regleringar av praktisk nytta för EU-medborgarna.

Sverige kan ställa sig bakom förslagen till riktlinjer i de delar de rör frågor om behörighet samt erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar och offentliga handlingar i förslaget till förordning om makars förmögenhetsförhållanden.

Sverige hade gärna sett att man inom ramen för förslaget till riktlinje för förordningen om registrerade partners förmögenhetsförhållanden, kommit lika långt som i förordningen om makars förmögenhetsförhållanden när det gäller samsynen. Vidare anser Sverige att lösningarna bör vara lika i de båda förslagen, i den mån sakliga skäl inte talar för en annan lösning. Detta för att motverka en diskriminering av medborgare på grund av deras sexuella läggning.

Europaparlamentets inställning

I Europaparlamentet pågår behandlingen inför det att parlamentet ska yttra sig över förslagen. Rapportörerna i såväl det ansvariga JURI-utskottet som det associerade LIBE-utskottet har utarbetat förslag till betänkanden i vilka det bl.a. påpekas att lösningarna i de båda rättsakterna ska vara likartade, såvida det inte finns sakliga skäl däremot. Man har således bl.a. ställt sig positiv till en möjlighet för partners att välja tillämplig lag.

Förslagen

Förslagen innehåller internationellt privaträttsliga bestämmelser om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden. Det är alltså fråga om bestämmelser om behörig domstol och tillämplig lag samt om erkännande och verkställighet av avgöranden i frågor om bodelning i samband med laglig separation eller dödsfall. Regleringen omfattar även den löpande förvaltningen av makars respektive registrerade partners egendom, så som t.ex. bodelning under bestående äktenskap respektive partnerskap och upprättande av äktenskapsförord. För en närmare beskrivning av förslagen hänvisas till faktapromemoriorna 2010/11:FPM101 respektive 2010/11:FPM102.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

För en beskrivning av gällande svenska regler och hur de förhåller sig till förslagen om en förordning om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden hänvisas till faktapromemoriorna 2010/11:FPM101 respektive 2010/11:FPM102.

Ekonomiska konsekvenser

Kommissionen har konstaterat att förslagen kan komma att leda till kostnadsbesparingar på upp till en tredjedel av de kostnader på 1,1 miljard euro som de nuvarande problemen ger upphov till årligen, dvs. knappt 367 miljoner euro. Arbetet med att anta och genomföra förslagen bedöms vidare kunna leda till vissa mer begränsade kostnader, både på EU-nivå och i medlemsstaterna. Det rör sig huvudsakligen om kostnader för det administrativa arbete som krävs för utarbetande av nödvändig lagstiftning.